

Kliimakindla majanduse seadusega praktikasse edasi

18. oktoober 2024

Konstruktivne tagasiside on hea tagasiside

61 organisatsiooni

Üle 920 ettepaneku

Seadus on aus ja realistlik

Parim teadmine
teekonnaks
aastani 2050

Arvestame
olemasolevate
tehnoloogiatega

Täidame Pariisi
kliimalepet

Loomme ettevõtetele
regulatiivset
keskkonda,
kasutades
turumajanduslikke
hoobasid

Parimate teadmiste
ja innovatsiooni
tagamiseks on
kliimanõukogu ja
**regulaarsed
raportid**

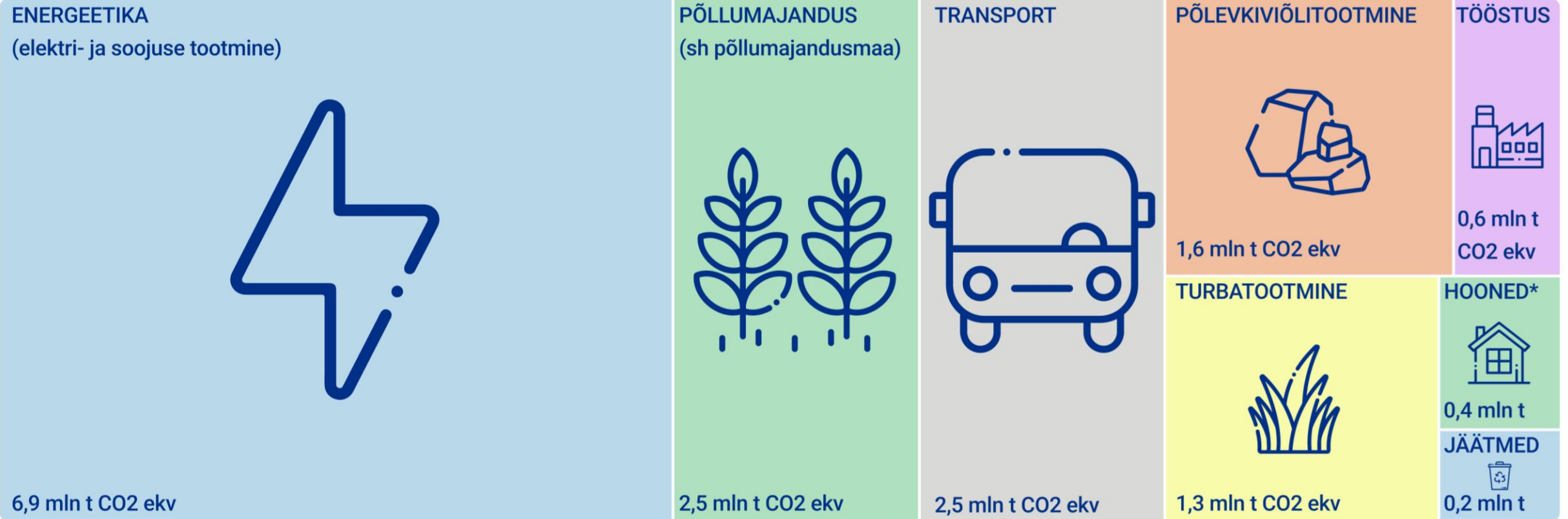
Seaduse keskmes on avaliku sektori käitumise muutus

- **Fossiilkütuste** kasutamisest loobumine 2040, sh elektri varustuskindlus (va alternatiivideta valdkonnad)
- Keskkonnahoidlike **riigihangete** osakaalu tõstmine
- Riigi **investeeringud ja toetusmeetmed** vajalikule infrastruktuurile ja vähese heitega tehnoloogiatele
- Ootus **riigi ressursside** suuremaks väärimdamiseks
- Juurutame **põhimõtted**, et kõik riigi otsused liiguksid kestlikkuse suunas

Peamised kasvuhooonegaaside heitjad 2022

* Hooned väljaspool elektri- ja kaugkütet

Kohaneme juba toimuvate kliimamuutustega

Kliimamuutustega arvestamine hangetes, planeeringutes ja arengukavades

Vee kättesaadavus põudade ajal

Üleujutusteks valmistumine

Regulaarsed raportid ja kvaliteetsed andmed

Kliimakindel taristu

Valmisolek uuteks haigusteks ja kahjuriteks

Kliimakindlad linnad, et kaitsta inimeste tervist

Seaduse ambitsioon – millised on valikud kui tahta kiiremini?

Realistlike võimaluste "lagi" on käes:

- Transpordis
  - Põllumajanduses
  - Maakasutuses
  - Hoonete valdkonnas
  - Jäätmete valdkonnas
-

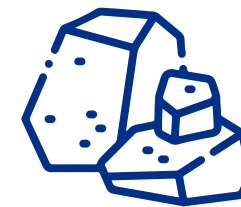
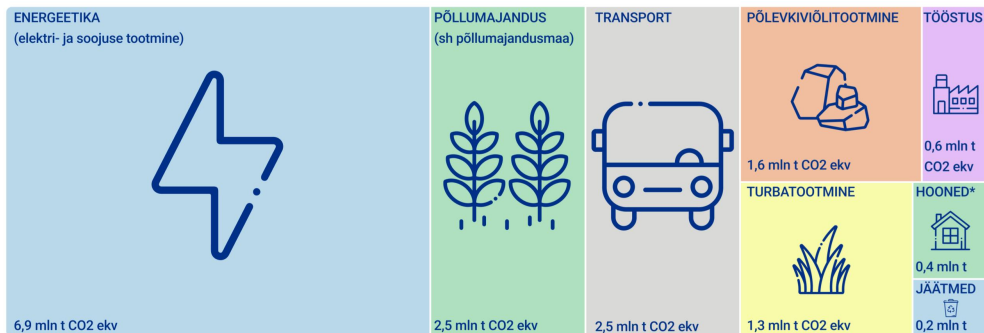

Seaduse ambitsioon – millised on valikud kui tahta kiiremini?

Lisanduva tööstuse
heitepuhver 2x

Elektri ja
soojatootmine

Põlevkiviõlitööstus

Elektritootmise eesmärgid

	2030	2035	2040
JUHITAVAD VÕIMSUSED			
Maagaasijaamad	750 MW 2200 töötundi	750 MW 2200 töötundi	0
Auvere elektrijaam	272 MW põlevkivi, biomass ja uttegaas	272 MW põlevkivi, biomass ja uttegaas	0
CO2 neutraalsed jaamad (tuum, vesinik, biogaas)	0	0	1000 MW
Uttegaas	78 MW	78 MW	78 MW
Biomassil koostoostmisjaamad	150 MW elekter	150 MW elekter	150 MW elekter
Iru elektrijaam	17 MW	17 MW	17 MW
JUHITAMATUD TAASTUVAD VÕIMSUSED			
Tuul	2850 MW maismaal	4000 MW, sh - 3000 MW maismaal - 1000 MW merel	4500 MW, sh - 3000 MW maismaal - 1500 MW merel
Päike	1480 MW	1600 MW	2500 MW
Hüdro	7.2 MW	7.2 MW	7.2 MW
Salvestus	500 MW	680 MW	680 MW

Põlevkiviõli heite mõjutajad

- Ettevõtjate eesmärk jätkata tootmist samal viisil maksimaalselt kaua
  - Kõige saastavamate tootmisüksuste reaalsed võimalused tootmist jätkata eeldavad suuri investeringuid tehnoloogiasse
  - Enefit 280-2 üleminek uuele tehnoloogiale 2035
  - Süsiniku kinnipüüdmise tehnoloogiad turukõlblikud ja kasutusel al 2040
-

Kliimaseaduse avaliku konsultatsiooni kokkuvõte ja olulisemad muudatused

---

Vastandlikud ootused

Ambitsiooni on üle ja samas puudu

Raamseadus vs detailne regulatsioon

Seaduse roll majanduse konkurentsivõime tõstmisel

Valdkondlik ambitsiooni „lagi“ on käes:

- Transpordisektori heite vähendamine
- Põllumajandussektori heite vähendamine
- Maakasutuse sektori sidumine
- Olemasoleva tööstuse heite vähendamine

Kus on "ruumi":

- Tööstuse 2x heitepuhver
  - Energeetika ja põlevkivitööstus
-

Kliimakindla majanduse seadus on raamseadus

- Raamseadus sisaldab põhimõisteid, -mõtteid, ja annab üldised eesmärgid ja suunad.
  - Põhimõtted on **õiguslikult siduvad ettekirjutused**, mis on abiks ja suuniseks haldusorganitele, kohtule ja seadusandjale. Kohaldatavad kõikjal.
  - **Eesmärgid on suunatud riigile** ning konkreetsete meetmete väljatöötamise aluseks.
  - Euroopa Liidu aluslepingutes sätestatud lõimimispõhimõtte kohustab kõigil elualadel arvestama mistahes tegevuse võimaliku keskkonnamõjuga, sh mõjuga kliimale.
  - KeÜS põhimõtted ja põhikohustused, kuna need on olemuselt valdkondade ülesed ning puudutavad kõiki elualasid, kohalduvad ka kliimakindla majanduse seadusele ja pole vaja määratleda seda seadust KeÜSi eriosana.
-

Õiguslikud põhimõtted kui abi ja suunis otsuste tegemisele

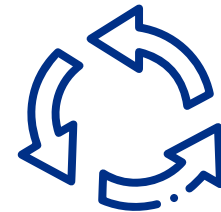
Põlvkondadevaheline õiglus:

Ühe põlvkonna inimesed ei jäta tulevikus elavatele põlvkondadele põhjendamatult suurt kasvuhoonegaaside heite vähendamise ja kliimamuutuste tagajärgedega tegelemise koormat

Teiste keskkonnanäesmärkide kooskõla:

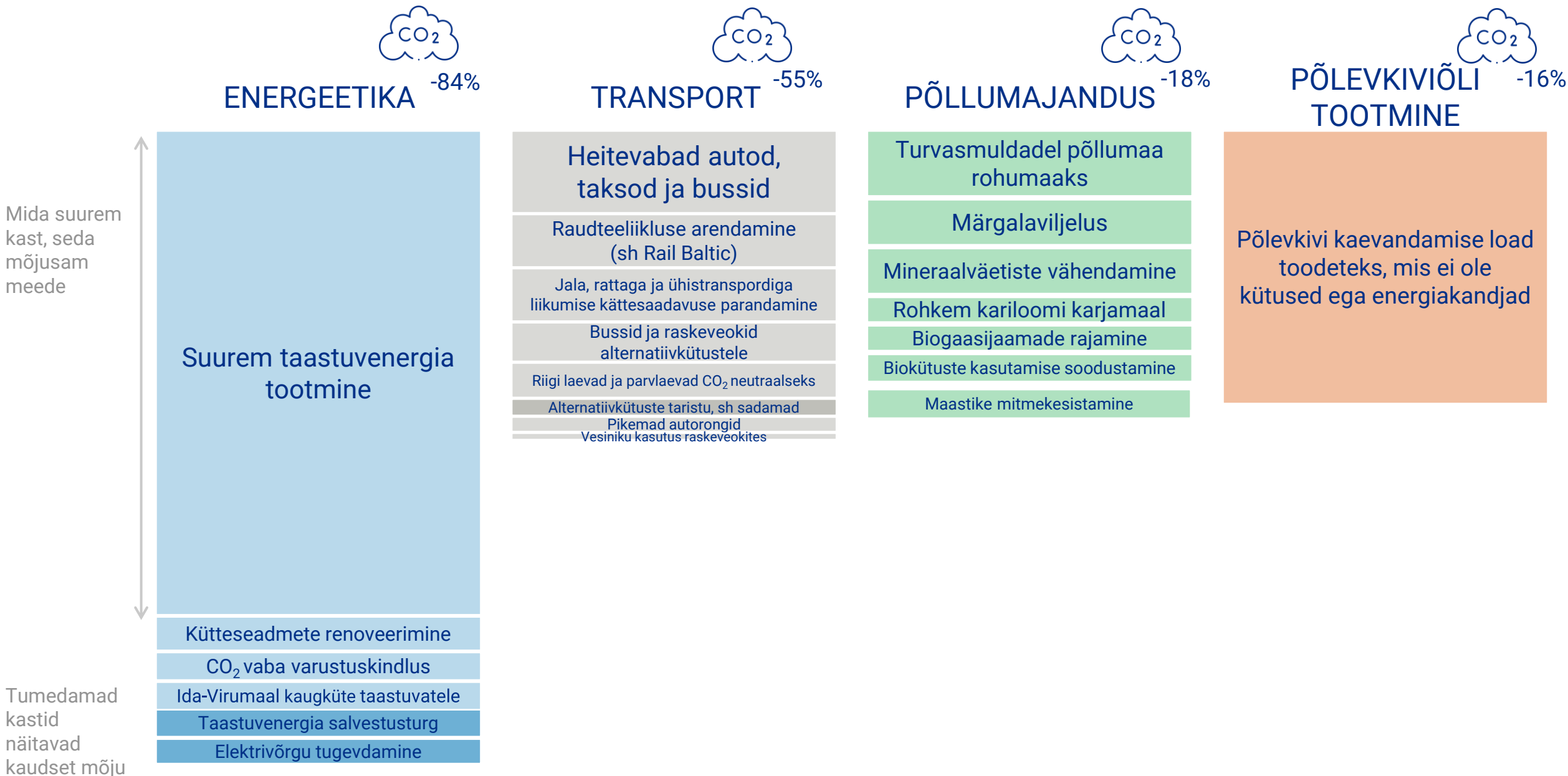
Välditakse teiste keskkonnanäesmärkide, sh elurikkuse eesmärkide kahjustamist, ning eelistatakse erinevate keskkonnanäesmärkide kooskõla pakkuvaid lahendusi

Ringmajandus:

Ressursse kasutatakse vajaduse põhjal ja vastutustundlikult, vähendades miinimumini esmase toorme kasutust ja eelistades kohalikku ja taastuvat teisest tooret ning tagatakse toodete ja ehitiste pikaajaline kasutamine

Meetmed seletuskirjas – alus RESi

Heite vähendamise % 2040. aastaks

Plaan eesmärkide täitmiseks

MAAKASUTUS: LOODUS JA METS

TURBATOOTMINE -50%

TÖÖSTUS +8%

HOONED -37%

JÄÄTMED -47%

Raiemaht

Aiandusturba heite vähendamine

Töötlevas tööstuses
20% maagaasi
asendamine
biometaaniga

Kliimasäästlike
tehnoloogiate kasutuselevõtt

Tootmisettevõtete ärimudeli muutus

Tööstusaladele taastuvelekter

Investeeringute toetamine uute
tehnoloogiate kasutusele võtuks

Lokaalküttega korterelamute
rekonstrueerimine

Energiatõhus
tänavavalgus

Avaliku sektori hoonete rekonstrueerimine

Eramute rekonstrueerimine

Ehitustehnoloogiate arendamine

Jäätmetekke
vähendamine ja
ringmajanduse
soodustamine

Looduskaitse 30% pindalast.
Kahjustatud ökosüsteemide
taastamine.

Metsamajanduslikud võtted
(metsade uuendamine,
raadamise kompenseerimine)

Looduspõhised lahendused,
maakasutuse planeerimine,
rohevõrgustik

Ammendunud
turbatootmisalade
korrastamine märgaladeks

Turbatoodete
kohapealne
väärimine

Tumedamad
kastid
näitavad
kaudset mõju

↑ Mida suurem
kast, seda
mõjusam
meede
↓

Heite muutus % 2040. aastaks

CO₂ rahad seaduse meetmeteks RESis

- Laevaehitusettevõtete toetus: **laevade ümberehitus** taastuenergia kasutuseks 25 mln
  - **Erametsade kliimakindla majandamise** toetus (raielankide uuendamine istutamise teel metsamaal) 8,775 mln
  - **Metsastamise toetus** (metsa istutamine mittemetsamaale) 8,353 mln
  - **Korterelamute energiatõhusaks** rekonstrueerimine 50 mln
  - Kestlik ühistransport: **Rail Balticu** rajamise toetamine 391 mln
  - Uue vähese heitega rongide hooldusdepoo alameede 78 mln
  - Avaliku sektori hoonete **energiatõhusus** 240 mln
-

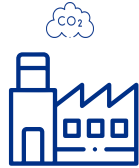
Meetmete mõjud

- Üldised trendid vs meetmete elluviimise mõjud
  - Iga investering ei võrdu ainult kuluga
  - Suurim osa planeeritavatest investeringutest jaotub ehitussektorisse, millele järgnevad energeetika ning metalli- ja metalltoodete tootmine.
  - Kavandatavate investeringumahtude tõttu kasvab töökohtade arv
  - Suureneb vajadus tööprotsesse automatiseerida ja optimeerida
  - Töötajate ümber jaotumine suurema tööjõu vajadusega sektoritesse.
-

Seaduse vundament

ELi heitkoguste arvestuse baas-aasta

Alustab ELi heitkogustega kauplemise süsteem, et vähendada elektritootmise ja suurtööstuse heidet

Eesti heide väga kõrge põlevkivist energiatootmise ja suure tööstuse mahu tõttu

Riigikogu kiitis heaks Eesti Kliimapoliitika põhialused aastani 2050

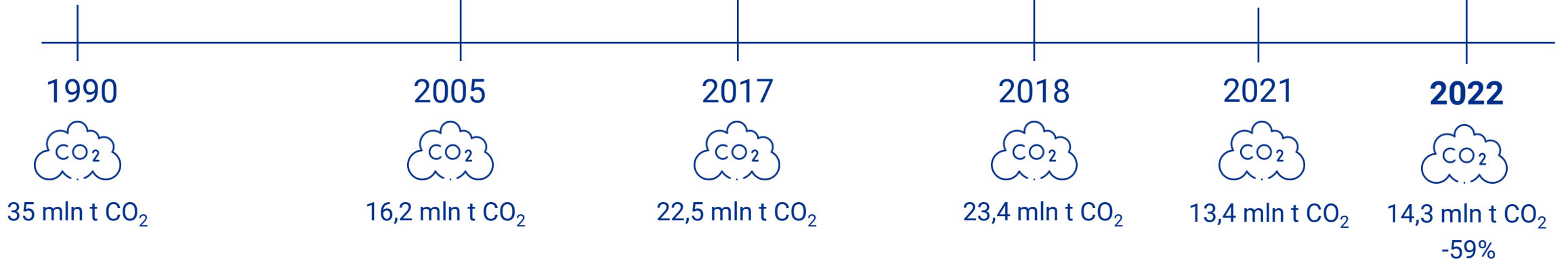

Heite vähendamiseks luuakse:

- EL jõupingutuste jagamise määrus hoonete, transpordi, põllumajanduse ja jäätmete sektorile
- LULUCF määrus maakasutuse sektorile

Kliimakindla majanduse seaduse baas-aasta

Riigikogus kinnitati kliimaneutraalsuse eesmärk aastaks 2050

Olulisim eelnõus

Põlevkivi kaevandamise load toodeteks, mis ei ole kütused ega energiakandjad.

Lihtsam vähese heitega tehnoloogiate katsetamine

CO₂ raha ettevõtetele

Tehnoloogia arendamise teekaardid

Regulaarsed kliimaaruanded

Kliimaeesmärgid KOVide strategilise planeerimise osa

Suurem fookus kliimamuutustega kohanemisele

Hinnatakse suurte taristuobjektide CO₂ jalajälge

Maakasutuses KHG heite ja sidumise tasakaal

Riigihanked sisaldavad vähemalt ühte keskkonnahoidlikkuse kriteeriumit

Avaliku sektori administratiivne masinapark on nullheitega

Suuremate linnade taksod nullheitele

Elektri ja soojuse tootmine CO₂ neutraalne

Suuremate linnade ühistransport nullheitega

Avalik sektor loobub fossiilkütuste toetamisest ja kasutamisest (va alternatiivideta)

Kliimaneutraalne Eesti

Kliimakindla majanduse seaduse rakendumine

2030

14,3 mln t CO₂

2035

-29%

2040

-57%

2050

§53 Vastassuunalised majandusmeetmed

- Säte vaadatakse ümber
  - Ülevaade regulaarse raporti osana
-

Vähese heitega majandus: loome eeldused ja nopime viljad

Miks me teeme?

- ❖ Eesti 2035 on seadnud sihiks tugeva, uuendusliku ja vastutustundliku majanduskeskkonna loomise
- ❖ Sihi elluviimine eeldab süsteemset lähenemist Eesti konkurentsieelistele ja saab toimuda vaid kõigi koostöös
- ❖ Prognooside kohaselt on **majandus taastumas**, kuid see toimub aeglaselt
- ❖ Oodatakse samme majanduskeskkonna ja konkurentsivõime parandamiseks.
- ❖ Majanduse konkurentsivõime tõstmiseks oleme koostamas **2025. a tegevusplaani**

Eesti majanduse väljakutsed

- ❖ SKP reaalkasv negatiivne 9 kvartalit järjest
- ❖ Eksporditurgude langev majandus
- ❖ Jätkuv julgeolekukriis
- ❖ Rohepöörde ja kestlikkuse eesmärgid
- ❖ Talentide ja kvalifitseeritud tööjõu süvenev puudus
- ❖ Kapitali puudus eri faasides
- ❖ Investeerimis- ja õiguskindluse puudus

Konkurentsivõime tõstmise tegevuskava

7 põhimõtet

01

Õiguskindlus ja bürokraatia vähendamine

02

Tööjõu ja hariduspoliitika

03

Eksport ja äridiplomaatia

04

Investeeringud ja riskijulgus

05

Tootlikkuse suurendamine

06

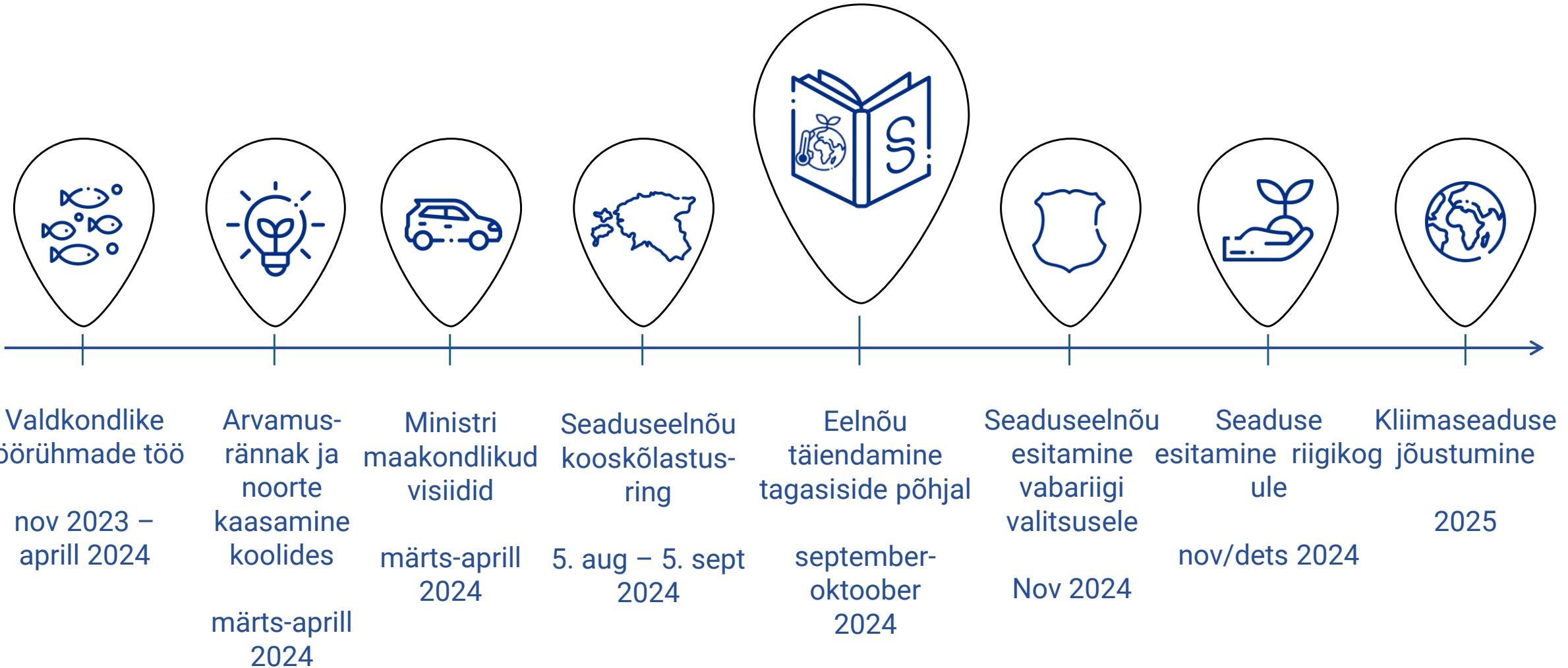
Ressursid ja taristu

07

Vastustundlik majandus

Anname võimaluse uutele tehnoloogiatele ja lahendustele	Taastuenergia mahu kiire kasv	Rannikumajanduse võimaluste soodustamine
	Materjalide ringlusessevõtu soodustamine	Kliimasõbralike kütuste tootmisvõimekuse loomine
	Praktilised tegevusplaanid uue tehnoloogia soodustamiseks	Kodumaiste ressursside maksimaalne väärimine
Toetame õigusruumi ja rahastusega	Pakume riigipoolset tuge uutesse tehnoloogiatesse investeerimisel	Teeme kliimasäästlike tehnoloogiate kasutamise regulatiivselt lihtsamaks
	Hangime riigile vajaliku kliimasäästlikkust arvesse võttes	Loome võimaluse kliimasäästlike tehnoloogiate kiiremini ja lihtsamini katsetada
	Toetame teadus-arendustegevusi kliimasäästlike tehnoloogiate arendamiseks	Avalik sektor lõpetab fossiilkütuste kasutamise
	Viime riigi investeeringud kooskõlla kliimakindla majanduse eesmärkidega	
Loome vajalikud eeldused	Digilahendused ja andmed kliimakindla majanduse arenguks	Haridus ja oskused, mida on uute tehnoloogiate jaoks vaja

KLIMAMINISTEERIUM

Aitäh teile!
